

ren hade höga ambitioner och kunskaper som vida översteg vad man kunde kräva av en musikintresserad yngling. Det är en passionerad och brett upplagd musik, men man kan ännu inte ana mycket av den blivande mästarsymfonikern.

Robert Schumann blev gärna lite manisk. Hade han fått lust till något så drog han det till sina ytterligheter. Ett tecken på detta är att han året 1840 komponerade 140 sånger, 1841 skrev han orkestermusik (symfoni nr 1 och första versionen av nr 4 m.m.) och under ett halvår 1841–1842 slog han in på kamarmusiken med tre stråkkvartetter, en pianokvartett och en pianokvintett. Kvintetten har kommit att bli ett mycket ofta spelat verk som hörde till Clara Schumanns mest älskade av makens verk. Hon medverkade vid ett privat framförande av *pianokvartetten Ess-dur* i december 1844 tillsammans med den älskade violinvirtuosen Ferdinand David och med den danske tonsättaren Niels W. Gade som altviolinist. Men Clara spelade sedan inte kvartetten offentligt förrän 1849. Man kan verkligen undra varför! Är det så banalt som att kvintetten är mer utåtriktad och grann, medan kvartetten med sina subtila tankar är mer inåtvänd och kräver lite mer av lyssnaren? I första satsen kan man ana att han studerat Beethovens sena stråkkvartetter, i den andra satsen tycks vännen Mendelssohn ha bidragit med elegans. Den långsamma satsen är helt enkelt bara genomsyrad av melodi. I finalen kan man möjligen ana att det här året varit arbetsamt, vilket inte gjorde musiken sämre. Det gick snabbt att komponera kvartetten. Han skissade den mellan den 24 och 30 oktober, och skrev ner det färdiga resultatet 7–26 november. Förläggaren fann noterna knappt läsbara. Men så gick han också i väggen som man säger idag, och drabbades av tecken på den kommande mentalsjukdomen.

Stig Jacobsson

Den 5 mars blir det fransk musik med Malmö Brasstrio och pianisten Robert Benesch. Redan i morgon, 12 februari, blir det finsk musik med Linköpings symfoniorkester. Den 16 mars gästar Ale Möller Östgöta Blårsymfoniker.

www.linkopingkammarmusik.se

De Geer pianokvartett

Sarah Dodd Falkebring – violin
Nanako Akai – viola
Mikaela Grönberg – cello
Carl Pontén – piano

Baptistkyrkan

11 februari 2023 kl. 16.30

Konserten ges med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Linköping,
Statens kulturråd, Sensus studieförbund
och Scandic i Linköping.

Program

Elfrida Andrée

1841–1929

Pianokvartett a-moll

Allegro molto moderato

Adagio con espressione

Finale: Allegro

Gustav Mahler

1860–1911

Pianokvartett i en sats i a-moll

Robert Schumann

1810–1856

Pianokvartett Ess-dur op. 47

Sostenuto assai – Allegro ma non troppo

Scherzo: Molto vivace

Andante cantabile

Finale: Vivace

Elfrida Andrée föddes i Visby och fick sina grundläggande musikkunskaper förmedlade av fadern. Hon avlade organist-examen som privatist vid Musikkonservatoriet i Stockholm 1857. 1865 blev hon vår första kvinnliga telegrafist, och öppnade därmed en yrkeskarriär som åtskilliga kvinnor kom att nappa på. Dessutom blev hon efter en lagändring vår första kvinnliga domkyrkoorganist 1867. Hon anställdes i Göteborg, och kom att stanna där till sin död. Hennes musikaliska insatser i denna stad är överväldigande. Hon verkade nämligen även som dirigent och ledde från 1897 inte mindre än 800 så kallade folkkonserter. Genom systemen Fredrikas giftermål med Wilhelm Stenhammar kom hon in i musiklivets innersta kretsar. Hon komponerade flitigt, pianostycken, kammarmusik, orkesterverk och en opera. Våren 1865 fick hon en pianokvintett antagen för publicering av Musikaliska Konstföreningen, och uppmuntrad av detta komponerade hon sommaren samma år *Pianokvartetten a-moll* medan hon praktiserade som telegrafist i Strömstad, men den blev dock inte publicerad av Musikaliska Konstföreningen.

Gustav Mahler föddes den 7 juli 1860 i den lilla byn Kalist vid gränsen mellan Böhmen och Mähren. Fattigdomen och fem av syskonens död präglade Mahlers barndom, och han fick tidigt ta över rollen som familjeöverhuvud. Tio år gammal debuterade han offentligt som pianist, men först därefter började hans professionella musikerutbildning i Prag, där han betecknades som klassens sämsta elev. 1875 flyttades han till Wienkonservatoriet. Det första resultatet av studierna tycks vara den *Pianokvartett i a-moll* han komponerade omkring 1876, och som fick sitt första framförande på Wienkonservatoriet samma år – men som sedan glömdes bort. Det första moderna framförandet av första satsen (Nicht zu schnell – Inte så hastigt) ägde rum i New York den 12 februari 1964 – resten av verket är till största delen fortfarande försvunnet. 1893 berättade Mahler att det bästa av hans ungdomsverk var pianokvartetten, och att publiken tyckt om den. ”Jag förlorade den efter att ha skickat den till en tävling i Ryssland.” Men sedan dess har alltså delar av den på nytt dykt upp. Första satsen avslöjar att den unge tonsätta-

Konsertens längd ca 90 minuter inklusive paus.